

Pirkanmaan hyvinvointialue
PL 272, 33101 Tampere
nuorisovaltuusto@pirha.fi
pirha.fi

Lausunto
9.11.2023

Pirkanmaan hyvinvointialueen nuorisovaltuuston lausunto hyvinvointialueen alueellisesta lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmasta

Johdanto

Pirkanmaan hyvinvointialueen nuorisovaltuusto on kokouksessaan 9.11.2023 käsitellyt hyvinvointialueen alueellista hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa vuosille 2023–2026 sekä muita siihen liittyviä asiakirjoja. Keskitymme tässä lausunnossa hyvinvointialueen alueelliseen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan ja lausumme siitä seuraavaa:

Suunnitelma sisältää hyvinvoinnin edistämiseen tehdyt omat tavoitteet ja painopisteensä. Nämä painopisteet ovat samalla ensimmäiset HYTE-kärkitekemat hyvinvointialueellamme. Ko. suunnitelma on laaja, ja kattaa asiakokonaisuuksina muun muassa lasten ja nuorten liikkuvuuden edistämisen, mielen hyvinvoinnin edistämisen sekä arjen turvallisuuden lisäämisen omina kokonaisuuksinaan. Suunnitelmassa on käytetty kattavasti lapsille ja nuorille tehtyjen kouluterveyskyselyjen tuloksia. Nuorisovaltuusto on tyytyväinen suunnitelmaan, mutta haluaa nostaa seuraavista asiakokonaisuuksista yksityiskohtia esille jatkovalmistelua varten:

Yksityiskohtaiset perustelut

Liikunnan ja aktiivisuuden edistäminen

Urheilu on yksilöille erittäin tärkeää terveydellisistä syistä, sillä liikkuminen edistää sekä fyysistä että henkistä kuntoa. Liikunta aiheuttaa mielihyvää ja miellyttäviä kokemuksia, kuten ilon tuntemusta, mikä hyödyttää fyysisen hyvinvoinnin lisäksi myös henkistä hyvinvointia. Liikkumisen ja aktiivisuuden lisäämiseen tähtäävät suunnitelmat ovatkin siis todella hyvä toimi näin mielenterveyskriisin keskellä.

Nuorisovaltuusto haluaa kiittää valmistelijoita siitä, että on tehty kunnollinen suunnitelma liikkumisen ja aktiivisuuden edistämiseksi.

Mielen hyvinvoinnin edistäminen ja tukeminen

Yksi suurimpia syitä mielenterveysongelmille ja syrjäytymiselle on kiusaaminen. Yleinen ongelma Suomessa nimenomaan on nuorten lisääntynyt häiriökäyttäytyminen ja ikävänä yksityiskohtana se, että kiusaamiseen ei monissa kouluissa ja työpaikoissa puututa riittäväillä toimilla. Kiusaamisen vähentäminen vaatii konkreettisia toimia.

Turha hiljaisuus ja asioiden hyssyttely ei millään tavalla edistä ainakaan positiivisesti pitkään jatkunutta negatiivista kehitystä. Jatkuvasti puhutaan siitä, kuinka häiriökäyttäytymiseen tulisi puuttua, mutta harva ihminen uskaltaa tai haluaa toimia sovittujen toimintatapojen mukaan. Monet opettajat ja nuorisotyöntekijät ovatkin lopulta hiljaisia hyväksyjiä, kun kiusaamistilanteita tulee vastaan.

Nämä ongelmat tulee sanoa ääneen ja kouluihin tulisi tulla kunnolliset rangaistukset koulukiusaajille. Näissä tilanteissa tulisi huomioida se, että kiusaajalla todennäköisesti on jokin huonosti omassa elämässään ja mitä ilmeisemmin purkaa huonoa oloa tähän kiusattuun. Päiväkodeissa ja kouluissa tulisi opettaa kuinka toisia kohtaan ollaan asiallisia, oikeudenmukaisia ja kiltejä. Mikäli tätä ei opita nuorella iällä, sitä voi olla haastava oppia myöhemmin, toki sekään ei ole mahdottomuus.

Suunnitelmassa sanotaan, että ”Kiusaamista kokeneiden määrä on kasvanut”. Prosenttiyksiköissä 8. ja 9. luokkalaisista Pirkanmaalaisista tytöistä 7.4 % kokee koulukiusaamista viikoittain. Kuudessa vuodessa tämä on noussut 2.4 %. Prosenttiyksiköissä 8. ja 9. luokkalaisista pirkanmaalaisista pojista 8.3 % kokee koulukiusaamista viikoittain. Kuudessa vuodessa tämä on noussut 1.5 %. Joku voisi ajatella, että alle 10 prosentissa luvut ovat vielä pieniä, mutta näin asia ei ole. Luvut tarkoittavat puhtaasti kouluissa esiintyvää järkyttävää henkistä ja fyysistä väkivaltaa. Kenenkään ei koskaan tulisi kokea tällaista vääryyttä. Karuinta tässä on se, että puhumme lapsista ja nuorista. Kiusattu on jonkun lapsi, toisen sisko tai veli, erään lapsenlapsi, toisen paras kaveri. Puhumme ihmisistä, ja tällaisen henkisen pahoinpitelyn seurauksena olemme menettäneet useita itseltään hengen riistäneitä lapsia ja nuoria.

Nuorisovaltuusto toivoo, että suunnitelmassa käsiteltäisiin laajemmin Pirkanmaan laajuisia toimia, joilla kiusaamiseen voitaisiin puuttua aikaisempaa tehokkaammin. Nuorisovaltuusto ei suoraan esitä esimerkiksi rangaistusten koventamista ratkaisuna ongelmiin, mutta liian usein kiusatut pääsevät täysin pätkähästä ilman rangaistuksia, jotka voisivat tulevat kiusaamistilanteet estää.

Lastensuojelun suunnitelma

Lastensuojeluilmoitukset ovat nousseet 1.9 % vuoden 2017 jälkeen. Nuorisovaltuusto haluaa painottaa sitä, että lastensuojelusuunnitelmassa tulee panostaa siihen, että perheen pysymistä yhdessä tuetaan ja työntekijöiden työolosuhteisiin satsataan. Työntekijöiden hyvinvointiin panostamisen tulisi myös olla prioriteettillisten kärjessä, koska tällöin työntekijät pysyvät Pirkanmaalla, eikä työntekijöiden vaihtuvuutta tapahdu nykyisissä määrin. Tämä takaa sen, että asiakkaille syntyy hyvät suhteet työntekijöihin, jotka pysyvät asiakkaan rinnalla alusta loppuun saakka. Asiakkaalle on ikävää, jos hän jatkuvasti joutuu

kertomaan uudelle työntekijälle uudestaan samat asiat ja luomaan uudelleen suhde uuden työntekijän kanssa.

Yhteenveto

Nuorisovaltuusto on tyytyväinen Pirkanmaan hyvinvointialueen alueelliseen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan, mutta emme ole tyytyväisiä Pirkanmaan tilanteeseen. Prosenttiyksikköjä katsoessa voimme todeta sen, että menemme tälläkin hetkellä yhä huolestuttavampaan suuntaan. Nuorisovaltuusto toivoo, että lastensuojelun työolosuhteet paranisivat, koulut rauhoittuisivat, työntekijät tarttuisivat herkemmin näihin kiusaamistilanteisiin ja nuoret motivoituisivat liikkumaan enemmän.

Lausunto on käsitelty ja hyväksytty nuorisovaltuuston kokouksessa 9.11.2023.

Nuorisovaltuuston puolesta,

Eetu Hukkanen

Pirkanmaan hyvinvointialueen nuorisovaltuuston puheenjohtaja

Max Nikkari

Pirkanmaan hyvinvointialueen nuorisovaltuuston jäsen

Ava Vuorenpää

Pirkanmaan hyvinvointialueen nuorisovaltuuston jäsen